

УКРАЇНА

(19) UA (11) 61837 (13) U
(51) МПК (2011.01)
A61B 5/00
G01N 33/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ ПЕРСИСТУЮЧОЇ ГЕРПЕСВІРУСНОЇ НЕЙРОІНФЕКЦІЇ

1

(21) u201102291
(22) 28.02.2011
(24) 25.07.2011
(46) 25.07.2011, Бюл.№ 14, 2011 р.
(72) КАЗМІРЧУК ВІРА ЄВСТАФІЇВНА, МАЛЬЦЕВ
ДМИТРО ВАЛЕРІЙОВИЧ
(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
(57) Спосіб діагностики персистуючої герпесвірус-
ної нейроінфекції шляхом серологічного дослі-

2

дження сироватки крові і ліквору, який **відрізня-
ється** тим, що визначають концентрації специфіч-
них IgG в сироватці крові і лікворі до 4-х герпесві-
русів різних видів, розраховують коефіцієнти
співвідношення і діагностують персистуючу герпе-
свірусну нейроінфекцію при коефіцієнті співвідно-
шення, що вдвічі менший за аналогічні показники.

Корисна модель, що заявляється, належить до
галузі медицини, зокрема клінічної імунології, і
може бути застосована для верифікації діагнозу
персистуючої герпесвірусної нейроінфекції в скла-
дних клінічних випадках.

Як відомо, герпесвіруси мають унікальну стра-
тегію паразитування в людському організмі, яка
включає можливість формування латентної, пер-
систуючої або реактивованої форми інфекції за-
лежно від ефективності імунного нагляду [2]. Якщо
реактивовану герпесвірусну нейроінфекцію можна
виявити шляхом полімеразної ланцюгової реакції з
видоспецифічними праймерами цих інфекційних
агентів, досліджуючи сироватку крові, культуру
моноклеарних клітин крові або спинномозкову
рідину [3], то у разі персистенції, результати таких
досліджень можуть виявитися псевдонегативними у
зв'язку з суто внутрішньотканинною, інтрацереб-
ральною репродукцією патогену без формування
віремії і надходження віріонів до ліквору [2]. Подо-
лати цю діагностичну проблему дозволяють порів-
няльні серологічні дослідження, вперше розроб-
лені і апробовані для виявлення васкулітів
церебральних судин, викликаних вірусом герпесу
3 типу [1]. Ці методики дозволяють визначити
аномальний перерозподіл специфічних антитіл
класу G до вірусу між сироваткою крові і спинно-
мозковою рідиною, що свідчить про інтрацереб-
ральну продукцію імуноглобулінів, яка має місце при
персистенції патогену in situ.

Найбільш близьким до способу, що заявляється,
є спосіб діагностики, вибраний за прототип,

який передбачає дослідження сироватки крові і
ліквору, де визначають концентрації специфічних
антитіл класу G до вірусу і порівнюють їх з анало-
гічними концентраціями загального IgG [1].

Однак даному способу притаманні наступні
недоліки По-перше, даний спосіб є технічно скла-
дним і затратним, що створює серйозні труднощі
для впровадження її в практичну медицину Украї-
ни. По-друге, результати можуть виявитися псев-
донегативними у разі продукції до персистуючого
герпесвірусу IgG лише певного підкласу, вміст яко-
го мало відбивається на загальному пулі IgG. Крім
того, такий спосіб діагностики не враховує можли-
вість селективного імунодефіциту до персистуючо-
го герпесвірусу, що полягає у зниженій продукції
специфічних IgG до цього інфекційного агента на
тлі нормального вироблення імуноглобулінів до
інших збудників.

Задача, яку вирішує корисна модель, що заяв-
ляється, полягає у підвищенні точності діагностики
персистуючих герпесвірусних інфекцій ЦНС, які
можуть мати тяжкі клінічні наслідки, зокрема, при-
зводити до розвитку епілептичного синдрому.

В основу корисної моделі поставлено принцип
виявлення аномального співвідношення концент-
рацій специфічних антитіл у сироватці крові і лік-
ворі, що свідчить про інтрацеребральну продукцію
імуноглобулінів у відповідь на персистуючий вірус-
ний агент.

Технічний результат - підвищення якості діаг-
ностики, а значить, своєчасне призначення прави-
льного лікування великому контингенту пацієнтів з

(19) UA (11) 61837 (13) U

клінічно маніфестними формами персистуючих герпесвірусних нейроінфекцій і, як наслідок, покращення якості і тривалості життя таких пацієнтів.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі діагностики шляхом серологічного дослідження сироватки крові і ліквору, згідно з корисною моделлю визначають концентрації специфічних IgG в сироватці крові і лікворі до 4-х герпесвірусів різних видів, розраховують коефіцієнти співвідношення і діагностують персистуючу герпесвірусну нейроінфекцію при коефіцієнті співвідношення, що вдвічі менший за аналогічні показники.

Відмінною особливістю способу, що заявляється, є те, що здійснюють порівняння між коефіцієнтами співвідношення концентрацій антитіл до різних герпесвірусів, а не між коефіцієнтом співвідношення до одного герпесвірусу і аналогічного показника для загального IgG або альбуміну, що робить методику більш економічно виправданою, технічною простішою та інформативнішою.

Спосіб здійснюють наступним чином:

Пацієнту з підозрою на персистуючу герпесвірусну нейроінфекцію роблять забір 1-2 мл венозної крові і аналогічного об'єму спинномозкової рідини в один день, і в досліджуваних зразках біологічних рідин визначають концентрацію специфічних імуноглобулінів класу G до чотирьох герпесвірусів (найчастіше - до вірусу герпесу 1, 4, 5 і 6 типів) і розраховують коефіцієнти співвідношення шляхом поділу величини концентрації IgG в сироватці крові на аналогічну концентрацію в лікворі, отримані значення коефіцієнтів співвідношень порівнюють між собою, причому позитивним вважають той результат (або результати), що вдвічі нижчий за інші, а у разі майже однакового рівня розрахованих коефіцієнтів співвідношення роблять висновок про негативні результати діагностики.

Приклад конкретного виконання.

Хворий 15 років страждає на скроневу епілепсію з 9-річного віку, перший епілептичний напад стався на тлі фебрильної температури тіла. На МРТ головного мозку виявлені початкові ознаки темпорального мезіального склерозу, а також симптоми дизкінезії кісток черепа і мозку. Скроне-

вий характер епілепсії, наявність темпорального склерозу, дебют хвороби на тлі високої температури тіла свідчать на користь перистуючої герпесвірусної інфекції 6 типу, однак ознаки дизкінезії не виключають також персистенцію цитомегаловірусу, відомого своєю здатністю порушувати внутрішньотривний розвиток нервової системи у разі зараження протягом антенатального періоду. Дані ПЛР сироватки крові і ліквору з видоспецифічними праймерами герпесвірусів негативні. Проведені порівняльні серологічні дослідження за розробленим нам способом, які дали такі результати: коефіцієнти співвідношення для вірусу герпесу 1 типу - 49,5, вірусу герпесу 4 типу - 25,2, вірусу герпесу 5 типу - 2,9, вірусу герпесу 6 типу 0,379 у.о. На підставі отриманих переконливих результатів виставлено діагноз персистуючої герпесвірусної мікст-нейроінфекції, викликаній цитомегаловірусом і вірусом герпесу 6 типу. Призначено лікування валацикловіром (специфічний противірусний препарат) і імуноглобуліном для в/в введення (зважаючи на селективний дефіцит в продукції імуноглобулінів G до цих вірусних агентів).

Спосіб діагностики персистуючих герпесвірусних нейроінфекцій був застосований на 30 хворих в Інституті імунології та алергології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця.

Отримані позитивні результати дозволяють рекомендувати спосіб, що заявляється, для впровадження в клінічну практику.

Джерела інформації:

1. Gilden Don, Cohrs J., Mahalingam R., Nagel M.A. Varicella zoster virus vasculopathies: diverse clinical manifestations, laboratory features, pathogenesis and treatment // *Lancet Neurol.*-2009. - Vol.8. - P.731-740.
2. Steiner L, Kennedy Peter G.E., Pachner A.R. The neurotropic herpes viruses: herpes simplex and varicella zoster // *Lancet Neurol.*-2007. - Vol.6. - P.1015-1028.
3. Van Guilder H.D., Vrana K.E., Freeman W.M. Twenty-five years of quantitative PCR for gene expression analysis // *Biotechniques.*-2008. - Vol.44. - P.619-626.